

Jednu věc můžeme poválečnému Německu závidět: dadaismus. Nám scházela dávka silného dada po válce. Přešli jsme ihned k revoluci pro člověka, byli jsme etičtí, pedagogičtí a chceme být nyní konstruktivní, ale nebylo rozkladu, silného čištění. Proto dnes lapáme dodatečně trochu toho dada tu a tam, ale už jaksí na to není čas, vznikaly dnes nečisté, smíšené tvary — a tak jsme zůstali bez něho. Nevykonali jsme bořivé jeho práce, po níž by zůstala panenská půda pro reálnou práci nových stavitelů. Nezůstaneme zas tak trochu po česku idyličtí?

Dada. Přisvědčujeme jeho fanatismu ničení, s nímž se vrhl proti plytkému kšeftařskému humbuku, jenž se dělá s „duchovostí“ a „uměním“. Obrácen zcela ke zničení výtvořů měšťácké kultury, vzdal se principu nápravy — a to u něho postrádáme, třebaš bychom sebevíce chápali jeho koncentrace na destrukci. Byl nihilistický, ale řekli bychom s Hülsenbeckem o jeho nihilismu, že byl to nihilismus, jenž je součástí života, či užili bychom Mahenova výrazu: tvořivý nihilismus. Nechtěl být než výrazem doby, pojal v sebe prudké její tempo, skepticismus a relativismus, ale i únavu a pochybnosti o možnosti nějakého smyslu a nějaké pravdy. Milujeme jej a bojujeme s ním.

Byl naivní. Chtěl samozřejmý, nediferencovaný, neintelektuální život. Naučil umění užívat nového materiálu. Bohatý

moderní stupňovanou senzibilitou, byl předbojovníkem simultaneity moderního umění.

Vzdal se posléze umění, vyvodiv poslední důsledek nových skutečností. Jeho členové stali se hochštaplery umění.